

Södra Rörums kyrka byte av styr- och reglersystem

Södra Rörums kyrka
Södra Rörum socken, Hörby kommun, Skåne län
Antikvarisk medverkan 2019
Carita Melchert och Victoria Hult

Titel: Södra Rörums kyrka byte av styr- och reglersystem
Författare: Carita Melchert och Victoria Hult
Kulturmiljörapport: 2020:15
Omslagsbild: Södra Rörums kyrka.
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Sammanfattning av utförda arbeten	3
Administrativa uppgifter	3
Genomförda arbeten	3
Antikvariska ställningstaganden.....	4
Bilder och ritningar.....	4

Karta över Skåne med platsen för Södra Rörums kyrka markerad.

Inledning

Södra Rörums kyrka byggdes 1884-1887 och ersatte då den äldre medeltida kyrkan på platsen. El installerades 1954 och uppvärmning sker med direktverkande el. I kyrkan finns elradiatorer och konvektorer, under bänkarna finns bänkvärmare. I vapenhusets nordvästra hörn finns ett utrymme med kyrkans huvudcentral för el, där finns även styrsystem för värme och klockringning. Styrsystemet för uppvärmning installerades kring år 2000, Frisco Energi Comfort system, men användes inte, istället har vaktmästare skött värmen manuellt. Styrsystemet för klockringning och lucköppning byttes 2004, även elmotor och ledningar till klockringningen byttes ut då.

2017 beviljade Länsstyrelsen Skåne tillstånd till installation av styr- och reglersystem i Svensköps kyrka, med villkor att arbetet utförs under medverkan av antikvarisk expert. Antikvarisk medverkan har utförts av Kulturen (Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige) som också sammanställt denna rapport på uppdrag av Hörby församling.

Sammanfattning av utförda arbeten

Installation styr- och reglersystem med nya givare

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen dnr: 433-28032-2017

Fastighet: Södra Rörum 28:1

Kommun: Hörby

Arbetshandlingar: Anbud – installation av styrsystem 2017-08-17 Rows. Södra Rörums kyrka underhållsplan (2018)

Beställare: Svenska kyrkan, Hörbys församling

Fastighetsägare: Hörby församling

Entreprenör: Rows- regler- och webbt teknik Sverige, Jonas Hjelm

Antikvarisk medverkan: Kulturen, Carita Melchert och Victoria Hult

Kulturen projektnummer: B_2019_0050

Startdatum: 2019-12-04 (färdigställt februari 2020)

Genomförda arbeten

Den nya installationen innebar att konvertera det befintliga systemet till ett styr- och reglersystem (ROWS) där fukt och värme mäts via trådburna givare kopplade till kyrkans bokningssystem. När kyrkan bokas värms kyrkan per automatik upp till reglerad temperatur. När kyrkan står tom sänks temperaturen till 10 grader. Systemet är termiskt, blir det för fuktigt värms kyrkan upp.

Arbetet innebar uppsättning av ett nytt elskåp i den befintliga el-centralen i kyrkans vapenhus, montering av fyra stycken givare i kyrkorummet och att ersätta en utegivare på västtornets norra sida. Återstår att måla utegivaren i grå nyans när vädret tillåter. Befintliga givare under bänkarna har ersatts med tre nya givare som placerades ungefär mitt i långhuset och i sydvästra delen av långhuset. Befintlig kabeldragning nyttjades. En givare med ny kabeldragning placerades på utsidan av en bänkgavel i den västra raden i norra korsarmen. Genom bänkgaveln har ett litet hål borrats för kabeln som dragits dold på insidan av bänkgaveln och vidare under bänken där kabeln påkopplats befintlig kabel. Givaren och kabeln har målats in i bänkarnas gråblå färgnyans. Givaren är endast synlig från altaret och kabeln när man sitter i bänken.

Antikvariska ställningstaganden

Ställningstagande gjordes för den givare som placerades på bänkgavel i norra korsarmen. För att givarna ska fungera optimalt ska de placeras utan direkt påverkan av solinstrålning, utan påverkan av bänkvärmare, cirka två meter från ytermurar och ska inte placeras i en dold "ficka". Alternativ diskuterades att placera givaren på innerväggen mellan vapenhuset och långhuset. Med denna placering fanns en risk att kylan från vapenhuset kunde påverka givaren negativt med felaktigt resultat. Med denna placering bedömdes även att väggen, som sedan tidigare är fri från installationer, skulle ha påverkats negativt utseendemässigt. Väggen finns i en vy som är viktig vid förrättningar i kyrkan. Istället valdes placeringen på bänkgaveln. Bänkarna i renässansstil är original från kyrkans uppförande år 1887 och kulturhistoriskt värdefulla, men det kulturhistoriska värdet förväntas inte påverkas väsentligt av åtgärden. Ingreppet blev förhållandevis litet då endast ett litet hål borrades i bänken, och kabeldragning utfördes på insidan av gaveln och under bänken med små klamrar. För att givaren inte skulle bli synlig i kyrkorummet målades den och kabeln i samma blågråfärgnyans som bänkarna. Placeringen med att sätta givare på bänkgaveln valdes i samråd med antikvarisk medverkande.

Bilder och ritningar

Före åtgärd, vy mot väster och norra korsarmen.

Efter åtgärd, ny givare på bänkgavel markerad med pil.

Vy från mittgången mot väggen mellan vapenhus och långhus. Valdes att inte sätta givare på denna vägg.

Före åtgärd. Exempel på givare under bänkar.

Efter åtgärd. Exempel på nya givare längst in under bänkar.

Givaren och kabel på bänkgavel är inmålade i färgnyans lika som bänkarna. Fotografiet på givaren ger inte en rättvis bild av färgnyansen, färgnyansen upplevs lika som bänken.

Vänster: Före åtgärder, befintlig el-central. Höger: Efter åtgärder, utrustning kompletterad i befintlig el-central.

Västtornets norra fasad. Vänster: Före åtgärder, utegivare. Höger: Efter åtgärder, ersatt utegivare.

Västtornets norra fasad efter åtgärder.

